

Kassajärjestelmien kehittäminen osana harmaan talouden torjuntaa

Tausta

Harmaa talous on uhka koko yhteiskunnalle. Se heikentää veropohjaa, työntekijöiden työehtoja ja työolosuhteita sekä rehellisesti toimivien yrittäjien toimintaedellytyksiä. Yksi tapa torjua harmaata taloutta on pyrkiä estämään kassajärjestelmien avulla mahdollisimman hyvin verovilppi.

Ohjelmistopohjaisia reaaliaikaisia kassajärjestelmiä eli fiskaalisia kassajärjestelmiä käytetään jo 22 maassa, joista 15 on EU:n jäsenmaita. Eri maiden kokemusten mukaan järjestelmä on vaikuttanut myönteisesti näiden maiden verokertymiin sekä kilpailuneutraliteettiin: Fiskaalisilla kassajärjestelmillä on mahdollisuus hillitä harmaata taloutta esimerkiksi vaikeuttamalla myyntitapahtumien muuttamista tai poistamista kassajärjestelmän myyntirekisteristä ennen kirjanpitoon vietävää myyntiraporttia.

Lisäksi kassajärjestelmät vaikeuttavat kirjanpitoaineiston hävittämistä sekä mahdollistavat paremmin myyntitapahtumien oikeellisuuden todentamisen jälkikäteen tehtävässä valvonnassa. Myös OECD on suositellut järjestelmän käyttöönottoa tulonsalauksien ja harmaan talouden torjumiseksi sekä käteisellä maksettujen laskujen verotulojen turvaamiseksi.

Verohallinnon laskelmien mukaan fiskaalisiin kassajärjestelmiin siirtyminen voi lisätä Suomessa verotuloja jopa 120-140 miljoonaa euroa. Uudistus lisäisi todennäköisesti sekä välittömistä veroista että arvonlisäveroista saatavia tuloja, kuten esimerkiksi Ruotsissa on käynyt.

PAMin kanta

Reaaliaikaiset kassajärjestelmät lisääisivät verotuloja sekä edistäisivät reilua kilpailua

PAM kannattaa sitä, että Suomessa otettaisiin käyttöön ohjelmistopohjainen reaaliaikainen kassajärjestelmä (fiskaalinen kassajärjestelmä). Eri järjestelmistä paras olisi puskuroitu online-järjestelmä, koska se mahdollistaa muita järjestelmiä paremmin myyntitapahtumat myös mahdollisten tietoliikennehäiriöiden aikana.

Uudistus tulisi toteuttaa mahdollisimman kattavasti eri toimialoilla

PAMin mielestä uudistus tulisi toteuttaa mahdollisimman kattavasti eri toimialoilla. Jos uudistus ei jostain syystä koskisi alkuvaiheessa kaikkia toimialoja, se tulisi toteuttaa ainakin majoitus- ja ravitsemisaloilla sekä hius- ja kauneudenhoitoaloilla, koska näillä toimialoilla käteismyynti on muita toimialoja yleisempää. Käteismyynti puolestaan mahdollistaa muita myyntitapoja helpommin kassalaitteiden ohi myymisen.

Uudistusta puoltaa myös se, että esimerkiksi PAMin vuoden 2018 jäsenkyselyssä jotkut vastaajat kertoivat kohdanneensa toimialallaan harmaata taloutta (mm. veronkiertoa ja kuittikauppaa).

Riittävä siirtymäaika

Fiskaalisiin kassajärjestelmiin siirtyminen edellyttää yrityksiltä laiteinvestointien lisäksi aikaresursseja. PAM painottaa, että siirtymäajan tulee olla riittävän pitkä, jotta erikokoisilla yrityksillä on mahdollisuus tehdä muutokset tavanomaisten kassajärjestelmiin liittyvien uudistusten ja päivitysten yhteydessä. Tämä minimoisi muutoksesta johtuvia ylimääräisiä kustannuksia sekä helpottaisi etenkin yksinyrittäjien sekä mikroyritysten siirtymistä uuteen järjestelmään.

Uudistus edistäisi osaltaan yritysten taloushallinnon digitalisointia. Parhaimmillaan uudistus voisi tuoda esimerkiksi yksinyrittäjille ja pienyrittäjille merkittäviä säästöjä kirjanpito- ja hallintokuluissa. Jo nyt kassapäätteiden ylläpitokustannukset ovat verovähennyskelpoisia ja kuuluvat normaaliin liiketoimintaan, joten uudistus ei lisäisi merkittävästi yritysten hallinnollista taakkaa.

Kuitin QR-koodi antaisi asiakkaalle mahdollisuuden seurata myyntiä

Uudistuksen yhteydessä myös kuitin antoon liittyviä toimintatapoja tulisi tarkastella uudelleen. Harmaata taloutta voitaisiin hillitä esimerkiksi kuittiin tulostettavalla QR-koodilla, jonka kautta asiakas voisi halutessaan varmistaa kuitin maksutietojen rekisteröitymisen Verohallinnon tietokantaan. Tämä toimintatapa on käytössä jo joissain fiskaalisia online-järjestelmiä käyttävissä maissa (mm. Slovakia ja Venäjä).

Palvelualojen monimuotoisuus huomioitava

Uudistuksessa tulee ottaa huomioon palvelualojen monimuotoisuus: Palvelualoilla toimivat yritykset muodostavat hyvin heterogeenisen joukon paikallisista yksinyrittäjistä suuriin, tuhansia työntekijöitä työllistäviin monikansallisiin yrityksiin. Täten myös yritysten liikevaihto sekä investointi- ja henkilöstöresurssit vaihtelevat merkittävästi.

PAM tukee Verohallinnon ajatusta siitä, että pienempien yritysten kohdalla voitaisiin ottaa käyttöön esimerkiksi kustannuksiltaan edullisempi Verohallinnon tarjoama mobiilipohjainen järjestelmä, joka huolehtii kuitin kirjoittamisesta asiakkaalle ja kassatapahtumien siirrosta Verohallinnon järjestelmiin.

Lisätietoja

PAMin lausunto 9.8.2018 Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikölle: [fiskaalisten kassajärjestelmien soveltuvuus Suomeen](#).

<https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/>